

Již zítra, v úterý 14. června, se v pražském KC Novodvorská odehraje křest prvního oficiálního alba nadějně mladé písničkářky Martiny Trchové. Uvítal jsem to tedy jako ideální příležitost k rozhovoru s ní, a to nejen o cédéčku Čerstvě natřeno, ale také o spoustě věcí kolem a zdánlivě i mimo něj. Martina však není jen autorka písní a jejich interpretka - hned v úvodu našeho setkání v sobě nezapřela oko výtvarnice, a tak jsme nejdřív poctivě obešli dva vinohradské bloky, než jsme vybrali tu správnou kavárnu s tím správným interiérem. "Světlo je pro mě opravdu důležité," smála se Martina, a já jsem hned nato zapnul diktafon, abych ji položil první otázku:

Martino, přesně v jaký den, kdy spolu děláme tenhle rozhovor, vyšlo tvoje první oficiální CD. Jaký je to pocit?

Velmi příjemný.

Ve které chvíli jsi uvěřila, že se to vážně povede?

Asi až v posledních týdnech.

Vzpomeneš si ještě na své úplně první vystoupení?

Jasně. To bylo na gymnáziu, ve školní studovně. Bylo to ještě s mojí první kapelou Vzdušné zámky.

To byl váš samostatný koncert?

Přesně tak. Prostě jsem to chtěla zkusit. Tak jsem ho zorganizovala a pozvala tam téměř půlku školy.

Kolik ti v té době bylo let?

Šestnáct.

A to už jste tenkrát hráli tvoje písničky?

Jo, ale byly to v podstatě věci, ze kterých už dneska nehraju jedinou.

Jak ses vlastně dostala k muzice a ke hraní?

Máš-li na mysli hraní písniček na kytaru a zpívání, tak to mi bylo přibližně čtrnáct. Před tím už jsem ale hrála na flétnu a na klarinet.

A jak to bylo s psaním a koncertováním?

Vlastně od první chvíle, kdy jsem vzala kytaru do ruky, jsem měla pocit, že musím zkusit napsat nějakou písničku. Ale vystupovat jsem začala asi až dva roky nato.

Vybaví se ti ještě něco z těch prvních pokusů?

No určitě! Mám na to ale spíš romantický vzpomínky? (směje se)

A je nějaký song z té doby, za kterým si stojíš i dneska?

Jeden takový mám. Byla to vlastně vůbec první písnička, kterou jsem začala nacvičovat s kapelou. Jmenuje se Nač si hrát a u ní - teda až na nějaký malý výjimky v textu - jsem přesvědčená, že funguje i dneska.

Takže by ses jí nebála zahrát na koncertě?

Nebála. Já jsem to dokonce před rokem udělala - v rámci svých pravidelných pořadů v Akcentu.

Píšeš písničky stejným způsobem jako jsi je psala dřív, nebo se něco změnilo?

Hodně se to vytríbilo. Myslím, že dneska už nejsem schopná napsat písničku za hodinu jako dřív. Bývala jsem hodně netrpělivá, snažila jsem se ji vždycky co nejdřív dopsat, abych ji už mohla hrát. Různě jsem ji dovymýšlela. Dneska už věřím, že písnička se nedá vymyslet, prostě musí přijít seshora. Tak si na ni vždycky počkám. No a pak takhle čekám třeba taky třičtvrtě roku na ten jeden jediný verš, který mi tam chybí.

Máš potom takové okamžiky, že až když si to přehraješ, tak teprve zjistíš, co tam vlastně všechno je?

Často se mi stává, že dodatečně v textu objevím něco, co jsem ani netušila, že tam je. A to mi dělá hroznou radost. Je v tom určitá míra náhody, a to se mi líbí, protože mí posluchači v tom můžou objevit zase něco jiného, než co jsem do toho dávala já, když jsem to psala.

Mluvíš-li o určité míře náhody, nemáš zase na druhou stranu někdy strach pokračovat dál? Nemáš prostě obavu, že to můžeš zkazit? Že v tu chvíli nemáš tu správnou inspiraci?

Právě, že mám. Když mám rozepsanou novou písničku a vím, že mi tam něco chybí, že to prostě ještě není celý, nechám to uležet. Časem se k tomu vracím, ono mi to třeba půl roku nejde, ale nakonec to vždycky přijde. Věřím tomu. Víím, že i kdybych na to měla čekat několik let, bude to potom stát za to.

Jakým způsobem hledáš téma do svých písniček?

Já nevím, jestli se dá říct, že hledám téma..

No dobrá, ale od něčeho se to určitě odvíjí?

Vždycky se to odvíjí od nějakého momentálního nápadu. Začnu tu myšlenku rozvíjet a téma prostě přijde s tím. Neumím si jen tak vypointovat něco dopředu a říct si: já chci napsat písničku o tomhle, a pak si sednout a napsat ji. To mi moc nejde.

Kde se tedy bere ten prvotní impuls, nápad?

Je to pocit z nějakého zážitku, z okamžiku. Myslím, že v tom můžou hrát roli i barvy, vůně, světlo, všechno?

Takže propojuješ své hudební cítění s výtvarným?

Myslím, že docela hodně. Když píšu, tak mám v hlavě vlastně takový malý klipy nebo obrázky.

A jak naopak ovlivňuje muzika tvoje výtvarné cítění?

Stává se mi, že namaluju obraz a ten se mi později spojí s nějakou písní. Něčeho podobného jsem vlastně využila i při práci s bookletem mé nové desky. Měla jsem jeden obraz, který mi náladou hodně připomínal všechny ty písničky dohromady, ten celek, a tak jsem vlastně na obal použila části toho obrazu.

Čím se teď zabýváš jako výtvarnice? Děláš jen věci do školy nebo pracuješ i na něčem jiném?

Občas si sednu a mám chuť vytvořit něco sama od sebe. Naposled jsem třeba dělala objekty z pletiva. Miluju netradiční materiály. Na žádném dlouhodobém projektu ale nepracuju. Spíš ze mě vždycky vytryskne nějaký momentální nápad, a pak mám potřebu ho uskutečnit.

Nedávno jsi mi říkala, že ilustruješ nějakou knížku - pověz mi o tom víc?

To je ale zrovna práce do školy. A není to ani tak, že bych ji ilustrovala, jako spíš že mám za úkol udělat typografii nějakého vybraného titulu beletrie. S tím souvisí nejenom ilustrace, ale i písmo a vůbec design celé knížky. Je to docela zajímavá práce, teprve teď jsem si uvědomila, kolik přemýšlení nad dílem jako celkem to vyžaduje.

Přineslo ti to tedy něco?

Určitě. Přišlo to zrovna v tu pravou chvíli - když jsem dělala booklet. Například výběr fontů písma pro mě byl dřív spíš funkční záležitostí, písmo jsem chápala čistě jako možnost něco zaznamenat. Teď ho vnímám i graficky, výtvarně?

Když už jsme zabrousili do toho výtvarného umění, tak já o tobě vím, že mezi tvé oblíbence patří například René Magritte, Marc Chagall, Goya, William Turner - to je opravdu velký pall-mall různých období a směrů. Co v tvých očích všechny tyto malíře spojuje?

Asi nějaký nápad. Protože René Magritte, to je třeba úplně jiná forma vyjádření, než William Turner, ale v obojím je nějaká zvláštní energie. Něco, co prostě člověk pomocí toho obrazu přenáší. A je jedno jakým způsobem to dělá.

Mně třeba na Turnerovi fascinuje, že je v tom takový?

?světlo?

?a to jeho nejznámější období je takový jakoby rozmazaný, bez těch ostrých kontur. Přiznám se, že mi to trochu připomíná tvoje texty - to taky nejsou žádné konkrétní příběhy?

No možná je to v tomhle podobný. Nemám ráda konkrétnost, necítím se v ní svobodně. Baví mě, když si v písni stejně jako v obraze může každý najít to své.

Ovlivňují tě nějak tihle tví oblíbenci i v tom, jak přistupuješ ke svému vlastnímu malování?

Určitě. Zrovna ten Turner, to je pro mě mistr malby, ten mě asi hodně inspiroval.

Máš podobné vzory také v hudbě? A dá se vůbec mluvit o vzorech?

Myslím, že dá. Já jsem vyrostla na Alanis Morissette, americký písničkářce, a myslím, že kus toho jejího myšlení je teď i ve mně. Nicméně můj posluchačský rozptyl je poměrně hodně široký, takže by toho bylo asi hodně?

Co tě zaujalo právě na Morissette? Je to muzika, texty, nebo celkový výraz?

Asi spíš její celkový výraz. S angličtinou na tom nejsem úplně nejlíp, takže o texty se tolik (zamyslí se)? i když?

Překládáš si je?

Několik jsem si jich přeložila za pomoci svého učitele angličtiny. Zaujalo mě, že si vybírá celkem

neotřelá témata. A taky mi připadá zajímavý, že to sděluje hovorou až vulgární mluvou?

Proto jsem se ptal právě na texty...

Já si ale nemyslím, že by texty byly to hlavní, co mě na těch písničkách a vůbec na Morisette bere. Z ní ten autorský potenciál číší úplně do všech směrů, i co se týče muziky a harmonie.

Já o Tobě také vím, že hodně a ráda čteš, ovlivňují nějak tvoji oblíbení básníci to, jak se vyjadřuješ ve svých textech?

O tom jsem nikdy moc nepřemýšlela.

Ptám se, protože z některých tvých textů cítím jakousi kainerovskou ponurost?

Já mám ale pocit, že Kainar to má trošku jinak. On si uměl dělat legraci z nejrůznějších situací a zároveň bodnout do nějakého vážného místa. To nevím, jestli ve svých textech umím. Ale chtěla bych to umět.

Mimochodem, co říkáš na tu Plíhalovu kainerovskou desku?

Točí se u mě docela hodně dokola. Líbí se mi na ní, jak je to příjemně udělaný. Všechno v jedné rovině a přitom to ani trochu nenudí. Dokážu tu desku poslouchat opravdu hodiny.

Vy vlastně máte s Plíhalem společné to, že k akustické kytarě jste si přibrali i elektrofonickou lubovku. Jak to napadlo tebe?

Já jsem zjistila, že se v některých písničkách pohybuju směrem k jazzu a latině a špatně se mi to na akustiku hraje. Došla jsem k názoru, že potřebuju nějaký měkčí a kulatější zvuk. Tak jsem si jednoduše vzala do ruky tuhle kytaru a zjistila jsem, že to je přesně ono. Je ale pravda, že ten zvuk už jsem znala právě od Plíhala, takže mě to asi inspirovalo.

Vraťme se zpátky k textům a ke tvé nové desce. Zajímalo by mě třeba, jak vznikl text k písni Jinačí znamení?

Ten vznikl právě, když jsem si prohlížela jeden z obrazů René Magritta. Tehdy jsem taky poprvé byla schopná vymyslet příběh, který jsem pak zasadila do písničky. A taky to bylo mimochodem poprvé, kdy jsem napsala nejdřív text a pak melodii, protože to normálně vůbec nedělám.

Takže děj písně souvisí přímo s tím obrazem? Jak se ten obraz jmenuje?

Jmenuje se Milenci. Ono to v něm ale všechno není, já jsem se prostě nechala inspirovat a pak jsem si vymyslela vlastní příběh.

A kdes ho viděla? Vidělas nějakou reprodukcí?

No viděla jsem ho v časopise (směje se). Což teda není moc reprezentativní, ale myslím, že mi to stačilo.

Chodíš do galerií?

Chodím. Často jezdím i do Vídně. Teď právě tam má Magritte velkou výstavu, myslím, že do července. Takže doufám, že to stihnu.

Na tvém cédéčku je dohromady 14 písní - všechny jsou tvoje autorské?

Až na jednu, kterou napsal Jan-Matěj Rak. Je to *Malá samba o srdci*.

Proč sis vybrala právě tuhle Matějovu?

Protože jsem ji jednou slyšela od Matěje, strašně se mi líbila a on už ji potom nikdy nehrál. Když jsem se ho na ni ptala, říkal, že ji sám hrát nechce, ale kdybych ji chtěla já, že by měl strašnou radost. Je to opravdu jedna z mála cizích písní, kterou jsem si přála zpívat.

Těch třináct zbývajících je z posledního období, nebo je tam některá výrazně starší píseň?

Všechny písničky jsou napsané v rozpětí tak dvou až tří let. Z posledního období, což je pro mě asi tak poslední rok, jsou tři písničky: Tamtamy, Čerstvě natřeno a Zrnko písku v hodinách.

Až na cédéčku jsem objevil Návrat ztraceného syna, která se ihned stala mým favoritem - jak ji hraješ dlouho?

To je písnička stará asi rok. Přiznám, že jsem jí na cédéčko původně dát nechtěla, ale byla jsem přemluvena. Měla jsem totiž pocit, že je to zrovna ta věc, která patří spíš na koncert. Teď jsem ale ráda, že tam je. Už třeba proto, že to je jediná písnička, kterou na desce hraju jenom sama s kytarou.

Všiml jsem si, že nedávno na koncertě v Akcentu jsi ji hrála úplně na konci, jako poslední přídavek. To je dramaturgický záměr a nebo to byla náhoda?

Je to dramaturgický záměr. Návrat ztraceného syna je taková hodně srdeční píseň, je to věc plná očekávání, naděje, ale i zvláštní melancholie. Myslím si, že závěr koncertu je přesně ta pravá chvíle, kdy ji zahrát.

Jako z jiného světa na mne na albu Čerstvě natřeno působí úvodní Tamtamy. Tys říkala sama, že je to jedna z tvých posledních písní - je to co se týče textu i aranží cesta, kterou by ses chtěla ubírat dál?

Nejsem si jistá, jestli aranž v Tamtamech je moje další cesta. Spíš jsem chtěla tu písničku posunout trochu někam jinam, zkusit si možnosti, kam by to eventuelně mohlo jít. Na cédéčku je téměř rocková a věřím, že jí to vzhledem k vnitřnímu náboji dost sluší. Ale o nějakých dalších cestách je asi předčasné mluvit. Spíš co se týče textu. Je to jedna z posledních písní, vyjadřuje to můj současný přístup k textování.

Kdo všechno na Tvém CD hostuje?

Tak kromě Karolíny Skalníkové, která je moje tradiční partnerka na koncertech, tam účinkuje třeba Mário Bihári, František Raba, Vít Sázavský, Boris Kubíček nebo Vladka Hořovská. Taky Vláďa Čížek, a hlavně Jan-Matěj Rak?

Matěj odvedl na desce hodně práce. Takhle sis to dopředu plánovala, nebo to nakonec tak vyplynulo?

Ona spousta těch věcí vyplynula právě až časem. Matěj měl hrát původně jen asi dvě písničky, ale přišla jsem na to, že jsme celkem dobřej tvůrčí tým. Takže ve chvíli, kdy jsme byli ve studiu, vznikaly věci, které mě dopředu vůbec nenapadly. To je třeba příklad aranže písničky Vzpoura, která vznikala přímo na místě.

Jaký máte vlastně s Matějem v současné době vztah? Mám dojem, že se stal takovým tvým přirozeným guru, a že z něj tak trochu čerpáš - dokonce je i autorem titulní fotografie z tvého cédéčka?

Já myslím, že my se s Matějem navzájem nesmírně inspirujeme. Třeba úžasnej doklad toho byla příprava na poslední koncert v Akcentu, kdy já jsem mu volala, jestli by si mohl vzít černé oblečení, protože jsem zamýšlela udělat takový symbolický pohřeb všech těch koncertů, a on říkal: no já už jsem s tím počítal, já už jedu v černém, mě to taky napadlo. A nakonec si přivezl i

Napsal uživatel Šaolín
Pondělí, 13 Červen 2005 04:00

harmoniku a zahrál tam na konci funus marš, což přesně zapadlo do mých představ o konci toho večera. My se prostě navzájem takhle doplňujeme a ovlivňujeme, a mě to hodně baví. Navíc to tak funguje i v tom výtvarném umění, protože například Matějovy fotky jsou mi nesmírně blízké.

Možná i díky přítomnosti Matěje Raka a dalších muzikantů jsou na tvé desce některé písně zaranžovány úplně jinak, než je na koncertech hráváte v duu s Karolínou - myslíš, že to neovlivní na koncertech diváky, kteří už budou znát z nahrávek písně s bohatší aranží?

Myslím, že ne. Nakonec je to stejně o tom, že to je ta písnička s kytarou, kterou zpívám já. Jestli je dobrá, tak funguje i v syrovém stavu. Mohly jsme samozřejmě s Karolínou nahrát ty písničky tak, jak je hrajeme, ale to se se vším všudy asi do studia přenést nedá. Tak jsme zvolily tuhle cestu - udělat to barevněji.

Jak to vůbec vypadá s vaším dalším společným hraním? Vím, že pravidelné večery ve smíchovském Akcentu jsou minulostí, přišly jste už s Karolínou na nějaký nápad, kam je přesunout?

Zatím mám jenom takové představy, ale ještě nemám nic konkrétního domluveného. Doufám, že tak do měsíce budu mít jasno. Nejpozději od října bych chtěla v těch pořadech pokračovat.

Tak budeme rádi, když dáte vědět i čtenářům FOLKtimu, a držíme palce.